

До
Конституционния съд на Република България
по конституционно дело № 16/2021 г.

ПРАВНО МНЕНИЕ

по предмета на конституционно дело № 16 от 2021 г. на Конституционния съд
от доц. д-р Златимир Орсов - Юридически факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“

Уважаеми съдии в Конституционния съд на Република България,
Искането на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на §1, ал.1 от Закона за допълнение на Закона за собствеността, обн. ДВ, бр. 46/2006 г., изм., бр. 105/2006 г., бр. 113/2007 г., бр. 109/2008 г., бр. 105/2011 г., изм. и доп., бр. 107/2014 г., изм., бр. 7/2018 г., доп., бр. 18/2020 г. и на §2 от ЗР на ЗИ на ЗС, обн. ДВ, бр.7/2018 г., **би било основателно само при предпоставката, че разпоредбите от Закона за собствеността, уреждащи придобивната давност, не противоречат на Конституцията на Република България.**

При тази предпоставка, доводите на Висшия адвокатски съвет са основателни и бих могъл да добавя към тях още и, че спирането и седемкратното удължаване на спирането на течението на давността за придобиване на имоти – частна държавна или общинска собственост, се обосновава от Министерския съвет и от Народното събрание всъщност с неспособността на държавната и общинските администрации да изпълняват задълженията си да стопанисват и управляват държавните и общински имоти в интерес на гражданите, териториалните общности и цялото общество. Разпоредбите на глава V от ЗДС задължават министерствата, ведомствата и областните администрации да регистрират всички държавни имоти, които управляват, същото задължение относно общинските имоти е създадено за общинските администрации с разпоредбите на глава VII от ЗОС и липсата на кадастрална карта и единна информационна система за кадастър и имотен регистър (които пак държавата трябва да създаде) не са основание за спирането на течението на придобивната давност относно имотите - частна държавна и общинска собственост и за привилегированото третиране на този вид държавна и общинска собственост в сравнение с правото на собственост на физическите и на юридическите лица.

С ТР № 4/17.12.2012 г. на ОСГК на ВКС се прие, че правото на собственост се придобива чрез давност с изтичането на давностния срок и че позоваването на изтеклата придобивна давност не е елемент от фактическия състав на придобивното основание. Поради това са основателни доводите на Висшия адвокатски съвет, че с §2 от ЗР на ЗИ на ЗС всъщност е отнето правото на собственост на всички граждани и юридически лица, за които срокът на придобивната давност относно имоти - частна държавна и общинска собственост, е изтекъл в периода от 1 до 19 януари 2018 г. Същото се отнася и за правата на собственост, придобити с изтичането на сроковете на придобивната давност в периода от 1 до 6 юни 2006 г.

Моето мнение, което съм обосновал в правната литература още през 2009 г.¹ обаче е, че разпоредбите от Закона за собствеността, уреждащи придобивната давност, противоречат на Конституцията на Република България.

Законът за собствеността е заварен от действащата Конституция и по силата на § 3, ал.1 от нейните Преходни и заключителни разпоредби, във връзка с нейния чл.5, ал.2, от 13 юли 1991 г. наметне, разпоредбите му, които уреждат придобивната давност, се прилагат, само ако не противоречат на Конституцията.

Чл.17, ал.1 от Конституцията постановява, че правото на собственост се гарантира и защитава от закона, а ал.3 – че частната собственост е неприкосновена. Смисълът на тези разпоредби, според общоупотребимия български език е, че законът запазва и предпазва правото на собственост от опасностите за неговото съществуване и съдържание, че дава увереност и сигурност на собственика да упражнява правото си на собственост за удовлетворяване на интересите си, а специално за частната собственост – че тя е напълно защитена, че върху нея никой не може да посегне.²

В решенията си Конституционният съд се придържа към този смисъл и приема, че гарантирането и защитата на собствеността от закона и неприкосновеността на частната собственост се изразяват в:

- забрана за разпореждане с частната собственост без съгласието на собственика или въпреки несъгласието му – р. № 5/2002 г. по к.д. № 5/2002 г.; р. № 1281993 г. по к.д. № 12/1993 г.; както и р. № 20/1996 г. по к.д. № 21/1996 г., цитирам: „... *никой не е могъл правомерно да придобие право на собственост върху частна земя освен по волята на самия собственик ...*”;

- изключителното право на собственика да се разпорежда с имуществото си и на първо място да го ползва – р. № 12/2003 г. по к.д. № 3 от 2003 г. Смятам за уместно цитирането на част от мотивите на решението, поради фундаменталното им значение: „*Разпореждането с чуждо имущество, както и ползването му без правно основание против волята на собственика ... противоречи на чл.17, ал.1 от Конституцията ... Не съществува правова държава в света, чието*

¹ Орсов, Зл. Придобивната давност при действието на Конституцията от 1991 г. - Съвременно право, 2009, № 2, 59-71, също и в Съдийски вестник, 2012, № 3, 54-68.

² Български тълковен речник, С., НИ, 2008, с.128, с. 272 и с. 528.

конституционно или гражданско право да позволяват разпореждане с чужда собственост или ползването ѝ без правно основание против волята на собственика ... Принципът за забрана за разпореждане с чужда вещь произтича от конституционното право на собственост ...”;

- забрана за принудително отчуждаване на частната собственост в нарушение на условията на чл.17, ал.5 от Конституцията – р. № 7/1995 г. по к.д. № 9/1995 г.; р. № 4/1996 г. по к.д. № 32/1995 г.; р. № 22/1996 г. по к.д. № 24/1996 г.; р. № 7/2001 г. по к.д. № 1/2001 г.; р. № 9/2006 г. по к.д. № 8/2006 г., както и р. № 5/1996 г. по к.д. № 4/1996 г., цитирам: „Ограничаването на едно от основните правомощия на собственика – да се разпорежда със своето право на собственост, е по същество намаляване на обема на това право. Разпоредбите на чл.17, ал.1 и ал.3 от Конституцията ... са гаранция, че правото на собственост се защитава от закона и че частната собственост е неприкосновена. Съгласно тези начала собственикът – физическо лице, не може да бъде ограничаван в правото му да се разпорежда със своя имот по начин и при условия, каквито той намери за добре. При условията на пазарна икономика и гражданско общество, регламентирани и гарантирани от Конституцията, държавата в лицето на свои институции или общините не могат да се намесват в гражданския оборот и да диктуват условията на една сделка, вкл. и това, с кого тя да бъде сключена³ ... Разпоредбата на чл.17, ал.5 от Конституцията ... не може да бъде нарушавана и приложното ѝ поле разширявано със закон или с ратификация на една конвенция. ... принудително отчуждаване на частна собственост може да стане само за държавни или общински нужди и то при наличието на две условия: тези нужди да не могат да бъдат задоволени по друг начин и собствениците да бъдат предварително и равностойно обезщетени ...”;

- забрана за принудително създаване на наемни правоотношения между собственика и трети лица, без съгласието на самия собственик; забрана държавата и общините да изпълняват задълженията си към гражданите, произтичащи от сключени с тях договори, като ограничават правото на собственост на другите граждани; забрана изпълнението на съдебни решения за защита на собствеността да се поставя в зависимост от волята на държавната или общинската администрация или от плащането на суми от трети лица – р. № 20/1995 г. по гр.д. № 24/1995 г.;

- пълна, безусловна и еднаква защита на всички видове собственост от различните видове посегателства върху нея – р. № 19/1995 г. по к.д. № 17 от 1995 г.;

- равнопоставеност на всички субекти на частната собственост, вкл. държавата и общините, по отношение на материалното съдържание на правото на частна собственост и на процесуалните гаранции за неговата защита; създаването на по-големи възможности или ограничаването на възможностите за един от видовете субекти на частната собственост противоречи на чл.19, ал.2 и

³ По същия въпрос виж и р. № 8/1995 г. по к.д. № 12/1995 г., с което е обявен за противоречаш на Конституцията § 3 от ЗИД на ЗСПЗЗ в частта, с който се създава нов чл.9а, ал.1, т.3 и 4 от ЗСПЗЗ.

чл.17, ал.1 от Конституцията – р. № 19/1993 г. по к.д. № 11/1993 г.; р. № 6/1996 г. по к.д. № 31/1995 г.; р. № 9/1995 г. по к.д. № 4/1995 г.; р. № 11/1996 г. по к.д. № 10/1996 г.; р. № 2/2000 г. по к.д. № 2 от 2000 г.

Безспорно е, че във фактическия състав на придобивната давност не се включва волеизявление на досегашния собственик да се разпорежи с правото си на собственост, не се включва негово съгласие да го отчужди, да го изгуби, не се включва негово съгласие друг да го придобие – Законът за собствеността не изисква съгласието на собственика, за да придобие владелецът по давност правото на собственост върху неговата вещ.

В правната теория и в съдебната практика няма разногласия относно правните последици от осъществяването на фактическия състав на придобивната давност – **владелецът придобива правото на собственост върху владяната вещ (като за това не е нужно съгласието на досегашния ѝ собственик), а досегашният ѝ собственик загубва правото си на собственост върху нея, защото друг го е придобил** – чл.99 от ЗС.

С осъществяването на фактическия състав на придобивната давност тези две правни последици възникват едновременно и само заедно. Изтичането на срока на придобивната давност има за владелеца действието на правопораждащ юридически факт, а за досегашния собственик – действието на правопрекратяващ юридически факт. Владелецът не придобива по давност правото на собственост върху владяната вещ без едновременно с това досегашният ѝ собственик да изгуби собствеността си върху нея и обратно – ако досегашният собственик на владяната вещ запазва собствеността си върху нея, то владелецът ѝ не я придобива по давност.

Ето защо разпоредбите за придобивната давност в ЗС пряко противоречат на чл.17, ал.1 и ал.3 от Конституцията. Тези конституционни разпоредби изискват законът да защитава и да предпазва правото на собственост от всякакви опасности за неговото съществуване и за свободното упражняване на съдържанието му от собственика, а Законът за собствеността дава възможност на владелеца (той не е собственик) да извърши най-тежкото нарушение по отношение на правото на собственост – да го отнеме от собственика без неговото съгласие и против волята му.

В практиката действително има случаи, при които собственикът предава владението върху своята вещ на някой, желаейки да му прехвърли собствеността върху нея, но прехвърлянето не се осъществява поради нищожност на придобивното основание или поради неключване на окончателен договор. Очевидно, в тези случаи собственикът е съгласен да прехвърли правото си на собственост на друг, поне в началото – при извършването на нищожната сделка или при сключването на предварителния договор. Това съгласие обаче е елемент от фактическия състав на друго придобивно основание, което в конкретния случай не се е осъществило, а не е елемент от фактическия състав на придобивната давност. Законът за собствеността не изисква съгласието на собственика като елемент от фактическия състав на придобивната давност и поради това фактическото наличие на това съгласие в някои конкретни случаи е ирелевантно

за съответствието на разпоредбите на Закона за собствеността за придобивната давност с действащата Конституция и не обосновава такова съответствие.

Законът за собствеността не предявява към владението, като елемент от фактическия състав на придобивната давност, специални изисквания, различни от тези по чл.68, ал.1 от ЗС и в частност, не изисква владението да е постоянно, спокойно, явно, несъмнително – каквито са били изискванията на чл.2, ал.2 от Закона за давността от 1898 г. и на чл.302 от ЗИСС. Обаче, под влияние на тези отменени разпоредби, някои автори, както и съдебната практика, предявяват към владението такива изисквания и се обосновават с нуждата собственикът да знае, че вещта му се владее, за да имал той възможност да предприеме мерки за защита на правото си на собственост. Това е отражение на средновековното правило, че не тече давност срещу лицето, което е в невъзможност да предяви иск за защита на правото си.⁴ За това правило проф. П. Венедиков казва, че е рожба на западното каноническо право и прилагането му е дало повод за големи произволи, поради което в Наполеоновия кодекс то е изоставено и е заменено с изчерпателно изброяване на случаите, в които давност не тече. Като анализира тези случаи, реципирани в българското право от френския и от италианския граждански кодекси, проф. Венедиков заключава, че няма никакво основание да се извежда общо правило, че давността спира винаги, когато на собственика е било невъзможно да предяви иск и посочва, че това е общото мнение у нас⁵.

Същността на поставянето на специални изисквания към владението – да не е опорочено, да е демонстрирано пред собственика на владяната вещь и др. такива, почерпени от чл.2, ал.2 на Закона за давността и чл.302 от ЗИСС, е да се обоснове житейско предположение, че щом собственикът знае за упражняваното срещу него владение, той, с бездействието си да защити своето право на собственост, е изразил мълчаливо съгласието си с придобиването по давност на вещта му от владелеца и с изгубването поради това на правото си на собственост върху нея или поне, че се е примирил с тази загуба, поради което вече не заслужава правна защита на собствеността си.

В юридическата литература това предположение се сочи като един от законодателните мотиви за съществуването на придобивната давност. Проф. П. Венедиков го изразява така: „... законът смята, че когато собственикът на една вещь, която се владее от трето лице, е пропуснало много дълго време, без да потърси правна защита срещу владелеца, този собственик не заслужава вече правна защита; бездействието му показва, че загубването на собствеността не го интересува много.”⁶ Това мнение е изказано при действието на Търновската конституция. След приемането на действащата Конституция авторът го възпроизвежда буквално в изданието „Ново вещно право” от 1995 г.⁷ без да

⁴ Дори Конституционният съд се е подхлъзнал по това правило в две от решенията си – решение № 4/1998 г. по к.д. № 16/1997 г. и решение № 13/2000 г. по к.д. № 11/2000 г.

⁵ За законодателството до 1947 г. вж. Система на българското вещно право, С, Университетска печатница, 1947, с.302-304, а за законодателството след това – Ново вещно право, С., СИБИ, 1995, с.188-190.

⁶ Венедиков, П., Система на българското вещно право, С., Университетска печатница, 1947, с.297.

⁷ Венедиков, П., „Ново вещно право”, С., Сиби, 1995 г., с.185

коментира съответствието на придобивната давност с чл.17, ал.1 и ал.3 от Конституцията, вероятно защото, както и след приемането на Конституцията от 1947 г., той е изчаквал „... изучаванията на нашите конституционалисти ...”.⁸

В същия дух и проф. Ал. Джеров смята, че „Правна защита заслужава само собственикът, който владее своята вещ и я счита за собствена. Ако той се дезинтересира от нея и дълго време не упражнява своето вещно право или не търси правна защита срещу един владелец, с това той проявява явна незаинтересуваност или бездействие и не заслужава повече правна защита и зачитане на неговото вещно право.”⁹ Това мнение е изказано при действието на Конституцията от 1991 г. Въпросът за съответствието на придобивната давност с нейните разпоредби е извън вниманието на автора.

Л. Горбанов отива и по-далеч, като заявява, че: „Санкцията на давността да погаси едно право произтича от бездействието или нехайството на правоимащия да потърси или защити правото си.”¹⁰ Авторът е пропуснал да посочи кое свое правно задължение нарушава собственикът, който бездейства или е нехаен по отношение на защитата на правото си на собственост, та да има основание законът да го накаже за това нарушение като му отнеме правото на собственост.

По същото „житейско предположение” се е подхлъзнал и ВКС, за да отхвърли възражението, че разпоредбите на чл.79 - чл.85 от ЗС не са действащо право, поради противоречието им с Конституцията: „Настоящият състав не споделя тезата за неприложимост на разпоредбите на чл.79-85 ЗС като заварен закон поради противоречието им с конституционната норма на чл.17, ал.3, обявяваща частната собственост за неприкосновена. Правните последици на придобивната давност настъпват след изтичане на определен в закона срок, през който владелецът упражнява явно и непрекъснато фактическа власт върху чуждия имот. Този срок е достатъчно дълъг за да узнае титулярът на правото на собственост за извършеното нарушение и чрез някой от предвидените в закона способности да защити правата си. Законът приема, че ако до изтичане на определения давностен срок собственикът търпи друго лице да владее имота му и не упражнява правото си на защита, той мълчаливо се съгласява с настъпването на правните последици от осъществяването на фактическия състав на придобивната давност.”¹¹

Съдебният състав е пропуснал да посочи коя правна разпоредба урежда предположението, на което се позовава и което, както изглежда от контекста на мотивите, смята за необорима презумпция – че бездействието на собственика да защити правото си на собственост доказва мълчаливото му съгласие да изгуби правото си на собственост, поради придобиването му по давност от другото. Няма закон, който да урежда такова предположение. Всички презумпции се уреждат

⁸ Вж. предговора на проф. Венедиков към третото издание на Система на българското вещно право от 1947.

⁹ Джеров, Ал., Вещно право, С., Паралакс, 2001, с.211-212.

¹⁰ Горбанов, Л., Придобивната давност и възстановяване собствеността върху недвижими имоти, сп. Собственост и право, кн.7 от 2000 г., с.33.

¹¹ р. № 425/06.01.2011 г. по гр.д. № 969/2009 г. на I г.о. на ВКС, докл. Д. Ценева.

само със закон и като правило са оборими – чл.154, ал.2 от ГПК от 2007 г. и чл.128, ал.1 от ГПК от 1952 г.

Защитата, която Конституцията дава на правото на собственост, е безсрочна и безусловна. Поради това законът не може да гарантира и да защитава собствеността само за определен срок – 5 или 10 години, или при някакво условие, напр., че собственикът упражнява правото си на собственост или че предприема мерки за защитата му. Разпоредбите от закона, които определят такива срок или условие за гарантирането и за защитата на правото на собственост противоречат на чл.17, ал.1 от Конституцията.

Чл.17, ал.1 и ал.3 от действащата Конституция, заедно с § 3, ал.1 от Преходните и заключителните ѝ разпоредби, заедно с уредения в нея контрол за конституционност на законите и заедно с решенията на Конституционния съд по тълкуването и прилагането на тези разпоредби, създават конституционна уредба на правото на собственост, която е съществено различна от тази, уредена в Търновската конституция и в другите ни две отменени Конституции. Чл.17, ал.1 от Конституцията забранява на закона да предполага, че собственикът, който дълго време не е потърсил защита срещу владелеца не се интересува от изгубването на собствеността си, напротив – задължава го да защитава правото на собственост безусловно и безсрочно.

Бездействието не може да се приравни на съгласие на собственика да изгуби правото си на собственост. Бездействието или мълчанието могат да се приравнят на волеизявление само ако има изрична законова разпоредба, която да постановява това и да определя съдържанието на предполагаемото волеизявление. Такова предположение трябва да е установено изрично в закона и съществуването му, без изрична законова разпоредба, не може да се обосновава с икономически, социални, морални или други съображения, при това – в пряко противоречие с изрични конституционни разпоредби. Фактът, че Законът за собствеността урежда придобивната давност, сам по себе си не прави тези негови разпоредби съответстващи на Конституцията, а напротив – поставя въпроса за това съответствие. Той не може да се реши с аргументи за стопанска, социална или законодателна целесъобразност или с позоваване на дългата, продължила 24 века, традиция на законодателна уредба и използване на придобивната давност, още повече че тази традиция не е еднозначно в нейна подкрепа (школата на Юстиниан е приемала, че придобиването по давност е безчестно средство – *imprimum praesidium*).¹² Конституцията от 1991 г. няма за цел да запази завареното от нея законодателство, а да го промени в съответствие с разпоредбите си и в частност – с тези, които уреждат правото на собственост и неговата защита. Едно от средствата за това е прякото ѝ действие по отношение на заварените закони.

¹² Вж. Василев, Л., Българско вещно право, С., Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, 1995, с.295-297; Боянов, Г., Вещно право, С., Авалон, 2009, с.304; Стоянов, В., Вещно право, С., БАН, 2004, с.214-215.

Конституцията допуска изрично само една хипотеза на отнемане на собственост без съгласието на собственика. Нейният чл.17, ал.5, обаче не е конституционно основание на разпоредбите от Закона за собствеността за придобивната давност, тъй като принудителното отчуждаване на собственост за държавни или общински нужди е допустимо само ако тези нужди не могат да бъдат удовлетворени по друг начин и само след предварително и равностойно обезщетение. Собственикът, който е изгубил собствеността си върху определена вещ, защото владелецът я е придобил по давност, не получава каквото и да е обезщетение от него нито преди да изгуби собствеността си, нито след това и в действащото право няма правна разпоредба, която да му дава право на каквото и да е обезщетение било срещу владелеца, било срещу държавата.¹³ Освен това, Законът за собствеността не изисква като елемент на фактическия състав на придобивната давност владелецът да не може да удовлетвори нуждите си по друг начин, освен чрез придобиването на собствеността върху владяната вещ, нито определя тези нужди като държавни или общински.

Конституционните граници на правото на собственост могат да се извлекат от многобройните разпоредби на Конституцията, уреждащи основните начала на общественоекономическото устройство на държавата и основанията за ограничаване на отделните основни права на гражданите. Самото право на собственост се смята от Конституционния съд за основно човешко право¹⁴ и приетото от него относно конституционните граници на основните права на личността се отнася пряко и за правото на собственост: *„При упражняване на своите права и свободи личността е подчинена само на такива ограничения, които са установени със закон, изключително с цел да се осигури необходимото признаване и зачитане правата и свободите на другите и за удовлетворяване на справедливите изисквания на морала, общественения ред и общото благоденствие в едно демократично общество. Тези права при никакви обстоятелства не могат да бъдат упражнявани в противоречие с целите и принципите на Конституцията.“*¹⁵

Нито Конституцията, нито някой от законите задължават собственика да упражнява правото си на собственост и в частност – да го защитава. Нито в Конституцията, нито в някой от законите има разпоредба, сходна с чл.14, ал.2 от Основния закон на ФРГ: *„Собствеността задължава. Използването ѝ трябва да бъде същевременно и в полза на общността.“*¹⁶ или сходна с чл.89 от Конституцията на Португалия от 1976 г., даващ право на държавата, въз основа на закон, да експроприира изоставени средства за производство или да ги предостави, против волята на собственика им, под аренда или на концесия, за да

¹³ Вж. Големинов, Ч., Неоснователно обогатяване, С., Феня, 1998, с.131, според който обогатяването чрез придобиване по давност и свързаното с него обедняване на досегашния собственик, не са лишени от правно основание, поради което за приобретателят не възниква задължение да обезщети бившия собственик на вещта.

¹⁴ Вж. р. № 20/1995 г. по к.д. № 24/1995 г. на КС – т.1 от мотивите по съществуването на делото.

¹⁵ Вж. р. № 3/1994 г. по к.д. № 1/1994 г. на КС.

¹⁶ Цитирано по сборника „Конституциите“, С., Век 22, 1990, с.70.

бъдат експлоатирани¹⁷, или сходна с чл.18, т.6 от Конституцията на Гърция от 1975 г., даваща право на държавата, със закон, да уреди използването на изоставените земи в интерес на националната икономика и за оземляване на безимотни¹⁸.

Освен в случая по чл.17, ал.5, Конституцията допуска принудително отнемане на частна собственост и като санкция за извършено правонарушение или като принудителна мярка, за да се предотврати правонарушение. Когато собственикът излезе извън границите на правото си на собственост, т.е. при упражняване на правото си на собственост или с бездействието си по отношение на обекта на собствеността си е нарушил правата и свободите на другите, справедливите изисквания на морала, обществения ред и общото благоденствие в едно демократично общество, то тогава правото му на собственост не е гарантирано и не е защитено от закона и Конституцията допуска принудителното му отнемане. На тази конституционна основа действащото законодателство урежда конфискацията по чл.53 от НК и много други разпоредби от особената му част, по чл.20 от ЗАНН и по още много други закони заради извършени административни нарушения. Във всички тези случаи обаче частната собственост се отнема в полза на държавата, а не в полза на частно лице. Освен това, като не упражнява правото си на собственост или като не предприема мерки за защитата му срещу владелеца собственикът не извършва административно нарушение или престъпление, нито някакво друго правонарушение.

Когато фактическото бездействие на собственика по отношение на вещта заплашва правата и законните интереси на гражданите или на обществото законът, в точно съответствие с установените от Конституцията граници на правото на собственост, допуска унищожаването на вещта – напр. чл.195 и чл.196 от ЗУТ.

Действащото законодателство урежда още един вид принудително отчуждаване на собственост – принудителната продажба на вещи за изпълнение на парични задължения – част V, дял II от ГПК и глава XXVI от ДОПК. Тези разпоредби имат конституционното си основание в чл.57, ал.1 и чл.58, ал.1, изр.2 от Конституцията. Парите от публичната продажба на вещта на длъжника удовлетворяват частния интерес на кредитора му, с тях се погасява задължение, което собственикът не е изпълнил доброволно. Бездействащият собственик обаче не е длъжник на владелеца и посочените конституционни разпоредби не са основание за съществуването на разпоредбите на придобивната давност в Закона за собствеността.

По действащото българско право собственикът, който не упражнява правото си на собственост или не предприема мерки за защитата му, не извършва каквото и да е правонарушение. Следователно, той не може да бъде наказан за това свое бездействие с каквато и да е санкция, вкл. не може да бъде

¹⁷ Конституция на Португалската република – В: „Конституциите по света“, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 1994, с.257.

¹⁸ Конституция на Гърция – В: Конституциите, С., Век 22,1990, 162-163.

санкциониран и с отнемане на правото му на собственост, поради придобиването ѝ по давност от владелеца.

В заключение, разпоредбите на Закона за собствеността за придобивната давност пряко противоречат на чл.17, ал.1 и ал.3 от Конституцията, тъй като дават възможност на владелеца да отнеме правото на собственост от собственика без неговото съгласие и против волята му и нито едно от конституционните основания за принудително отнемане на собственост не е основание за съществуването им. Поради това, от 13 юли 1991 г. - влизането в сила на Конституцията на Република България, на основание нейния § 3, ал.1 от Преходните и заключителни разпоредби, във връзка с нейния чл.5, ал.2, те не са действащо право, не следва да прилагат и въз основа на тях не може да се придобие право на собственост или ограничено вещно право.

Въз основа на изложеното смятам, че в крайна сметка искането на Висшия адвокатски съвет е неоснователно.

Съгласен съм становището ми да бъде публикувано на интернет-страницата на Конституционния съд.

С уважение:

доц. д-р Златимир Орсов